

*Borghild Glorvigen, NLR
Fagforum Potet 19. januar 2016*

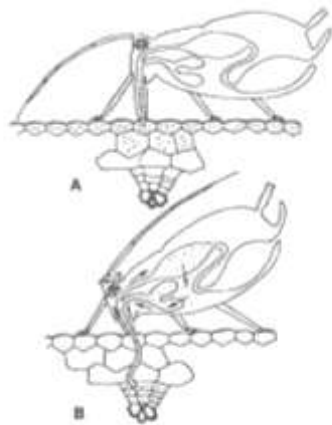
Virus og bladlus 2016-2018

**Hovedmål: Redusert smittenivå av bladlusoverførte virus
(PVA og PVY) i settepotet**

Virusoverførende bladlus - et problem i norsk potetproduksjon

*Forprosjekt etablert i 2013
- basert på pilotstudier i 2011 og 2012 -*

Ingeborg Klingen, Toril Sagen Eklo, Carl Jonas Jorge Spetz, Borghild Glorvigen



[011745594] = non-persistent virus
[011745595] = persistent virus



Undersøkelse av bladlus i potet i Norge i 2011-2014

- Bladlusene ble samlet inn ved hjelp av vannfeller og innholdet ble tømt ukentlig og sendt til opptelling og identifikasjon ved Bioforsk Plantehelse.



Foreløpige konklusjoner

- Det finnes minst 76 ulike bladlusarter/ slekter i norske potetåkre
- Det er foreløpig uklart om alle disse har betydning for overføring av PVY og PVA
- Det er store forskjeller gjennom sesong og mellom år og lokaliteter i forekomst av bladlus i potet
- 5 av de 6 bladlusartene det varsles for i Danmark ble funnet (ikke liten potetbladlus)
- Dersom vi skal fange opp starten av bladlusinnflyvninga bør fellene settes ut ved oppspiring av potetriset
- Danmark setter ut i uke 19 og vi satte ut i uke 23/24/25/26/27. Da var antall bladlus for flere lokaliteter og år allerede høy.
- Sammenhengen mellom bladlus- og virusforekomst i norske potetåkre bør undersøkes nærmere.
- Varsling for behandling av bladlus tidlig i sesongen kan være et av flere tiltak i en integrert plantevernstrategi (IPM) og utvikling av en modell hvor telling av antall bladlus brukes kan muligens være et alternativ til den danske smitterisikoindeksen



Humlebladlus



Rosebladlus



Ferskenbladlus



Stor potetbladlus



Kornbladlus



Havrebladlus

- Innsamling av bladlus:
 - NLR Agder, NLR Viken, Solør-Odal LR, Hedmark LR, Maarud AS, Overhalla Klonavlssenter
- Identifisering av bladlus: Toril Sagen Eklo (NIBIO, tidligere Bioforsk)
- Finansieringskilder:
 - Regionale Forskningsfond Innlandet (forprosjektmidler)
 - Landbruks og Matdepartementet (kunnskapsutviklingsmidler)
 - NORGRO
 - Strand Unikorn
 - Overhalla klonavlssenter as
 - Maarud
 - Re Agri AS



«Ny kunnskap om redusert smittenivå av bladlusoverført virus (PVA og PVY) i settepotet»

Virus og bladlus 2016-2018

Hovedmål: Redusert smittenivå av bladlusoverførte virus (PVA og PVY) i settepotet

Prosjektstart: Mars 2016

Totalramme 4 millioner

2,65 mill RFFI* (*regionalt offentlig prosjekt*)

1,35 mill partnere

(* *Regionale Forskningsfond Innlandet*)

Settepotetproduksjon, Norge

Forretning	Kontorsted	Andel areal
NORGRO AS	Hamar, Hedmark	49,9 %
Strand Unikorn	Moelv, Hedmark	37,5 %
Maarud AS	Disenå, Hedmark	5,1 %
KiMs	Skreia, Oppland	1,4 %
Overhalla Klonavlssenter	Overhalla, N-Trøndelag	6,1 % + P2-areal

Settepotetforretningen i Hedmark, Oppland og i Nord-Trøndelag, og omsetter settepotet til en verdi av rundt 85 millioner kroner. Store deler av næringslivet knyttet til videreforedling av potet (chips, pommes frites, stivelse, akevitt etc.), samt kompetansmiljø knyttet til dyrking av potet har geografisk plassering i Hedmark, Oppland og Nord-Trøndelag.

Deltakere i prosjektet

Deltaker	Kontaktperson
Prosjekteier: Landbrukskontor for Våler og Åsnes	Anne Kristine Rossebø
Graminor AS	Bjarne Kjøs
Grue kommune	Ivar Solberg
Maarud AS	Jan Arne Broen
NIBIO (tidl. Bioforsk)	Carl Spetz Nina S Johansen/ Tor J Johansen
Nordisk Alkali	Peter Klemmensen
NORGRO AS	Alf Einar Bjørnstad
Norsk Landbruksrådgiving (NLR) ³ NLR Agder, Hedmark LR, Solør-Odal LR, NLR Namdal, NLR Viken	Borghild Glorvigen ²
Orkla Confectionary & Snacks Norge	Leif Skjønsby
Overhalla Klonavlssenter	Ole Anders Viken
Overhalla Kommune	Oddbjørn Riseth
Settepotetdyrkernes Landslag	Erling Olav Eriksmoen
Strand Unikorn AS	Hans Arne Krogsti

Prosjekteier:

Landbrukskontoret i Våler & Åsnes

Kommune	Areal	Areal (i %)	Ant. prod.
Sør-Odal	252	2,63	2
Kongsvinger	85	0,89	1
Grue	452	4,72	3
Åsnes & Våler	3239	33,84	13
Elverum	483	5,05	3
Løten og Stange	899	9,39	5
Ringsaker	1530	15,99	8
Gjøvik	60	0,63	1
Vestre Toten	80	0,84	1
Overhalla	1735	18,13	13

Tabell: Settepotetproduksjonen i Hedmark, Oppland og Nord-Trøndelag vist i areal og antall produsenter i de ulike kommunene, oppgitt i % av totalt settepotetareal i Norge (i tillegg til oppgitt areal/% i tabellen er det ca 516 daa/5,39% settepotetproduksjon i andre områder).



Delmål 1: Fastslå

- Hvordan virusoverføring skjer innen et felt
- Hvilke bladlusarter kan overføre PVA og PVY
- Hvordan forekomsten av bladlusoverførte virussjukdommer er i de viktigste settepotetregionene i Norge

Delmål 2:

Teste effektiviteten av forebyggende tiltak som kan minimere overføring av virus:

1. Bruk av kjemiske midler og mineralolje
2. Studere mekaniske barrierer

Nytte lokalt og nasjonalt

- Fokus på settepotetproduksjon av høy kvalitet
- Informasjon om prosjektet til potetprodusenter
- Markdager
- *Settepotetutredning fra Fagforum Potet*
- *NLR Settepotetskolen*



Takk